

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

ТЕЗИ
X Міжнародної науково-практичної конференції

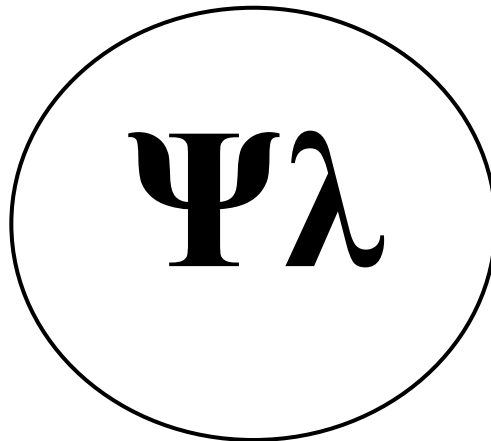

**«ПСИХОЛІНГВІСТИКА В СУЧАСНОМУ
СВІТІ – 2015»**

22-23 жовтня 2015

Переяслав-Хмельницький, Україна

State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnyskyi State Pedagogical
University named after Hryhoriy Skovoroda»

THESES
of the 10th International Scientific and Practical Conference

---

**«PSYCHOLINGUISTICS IN A MODERN
WORLD – 2015»**

October 22-23 2015

Pereyaslav-Khmelnyskyi, Ukraine

УДК 81'23
ББК 88+81.2-5
П 86

Психолінгвістика в сучасному світі – 2015 : Тези X Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 жовтня 2015 року, Переяслав-Хмельницький) / Відп. ред. Л. О. Калмикова; ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О.М., 2015. – 152 с.

Редакційна колегія: Л. О. Калмикова, д.психол.н., проф. (*відп. ред.*), Н. В. Харченко, к.пед.н., доц. (*відп. секретар*), І. В. Мисан, к.пед.н., ст.викл. (*відп. секретар*), Л. В. Засекіна, д.психол.н., проф., О. М. Корніяка, д.психол.н., гол.н.с., В. П. Коцур, д.істор.н., проф., акад. НАПН України, М. В. Лула, к.психол.н., доц., М. І. Навальна, д.філол.н., проф., М. О. Оран, д.психол.н., доц., І. М. Румянцева, д.філол.н., д.психол.н., проф., Н. О. Фоміна, д.психол.н., проф., О. М. Холод, д.філол.н., проф., С. Н. Цейтлін, д.філол.н., проф., В. А. Роменкова, д.пед.н., проф., Х. С. Кючуков, д.пед.н., проф.

Щорічна науково-практична конференція «Психолінгвістика в сучасному світі» зберігає наукові традиції вітчизняної психолінгвістики, засновані О.О. Потебнею, Л.С. Виготським, О.Р. Лурією, О.М. Леонтьєвим, М.І. Жинкіним, О.О. Леонтьєвим та іншими видатними мовознавцями і психологами, розвиває існуючі підходи до досліджень психолінгвістичних феноменів, пропонує нові погляди на явища мови і мовлення людини й презентує найновіші результати психолінгвістичних розвідок.

Тези конференції надруковані українською, російською, англійською мовами та розподілені в збірнику за секціями, що заявлені в програмі конференції згідно з психологічним, мовознавчим і соціально-комунікативним аспектами психолінгвістики. Ці аспекти пов'язані спільним мовленнєво-мовним об'єктом дослідження споріднених галузей знань: «Психологія», «Мовознавство», «Соціальні комунікації».

У збірнику представлені наукові праці викладачів ВНЗ, наукових співробітників, докторантів, аспірантів, магістрантів – представників України, Armenії, Росії, Латвії, Німеччини.

Рекомендовано вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (протокол № 2 від 21 вересня 2015 р.)

УДК 81'23
ББК 88+81.2-5
П 86

ISBN 978-617-7009-00-0

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2015

УДК 81'23
ББК 88+81.2-5
П 86

Psycholinguistics in a modern world – 2015 : Theses of the 10 th International Scientific and Practical Conference (October 22-23, 2015, Pereyaslav-Khmelnyskyi) / Editor in Chief L. O. Kalmykova; State Higher Educational Establishment «Pereyaslav-Khmelnyskyi State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda». – Pereyaslav-Khmelnyskyi: ФОП Лукашевич О.М., 2015. – 152 p.

Editorial board: *L. O. Kalmykova*, Dr., Professor (Psychology) (**Editor in Chief**), *N. V. Kharchenko*, Ph.D., Assistant professor (Pedagogy) (**Executive Assistant**), *I. V. Mysan*, Ph.D. (Pedagogy) (**Executive Assistant**), *L. V. Zasiékina*, Dr., Professor (Psychology), *O. M. Korniyaka*, Dr., Senior scientific worker (Psychology), *V. P. Kotsur*, Dr., Professor (History), Academician NAPS of Ukraine, *M. V. Lyla*, Ph.D., Assistant professor (Psychology), *M. I. Navalna*, Dr., Professor (Philology), *M. O. Orap*, Dr., Assistant professor (Psychology), *I. M. Rumiantseva*, Dr., Professor (Psychology and Philology), *N. A. Fomina*, Dr., Professor (Psychology), *O. M. Kholod*, Dr., Professor (Philology), *C. N. Tseitlin*, Dr., Professor (Psychology), *V. A. Romenkova*, Dr., Professor (Psychology), *Kh. S. Kiuchukov*, Dr., Professor (Pedagogy).

Annual Scientific Conference «Psycholinguistics in the modern world», maintains the tradition of the national scientific psycholinguistics based by O.O. Potebnia, L.S. Vygotskyi, O.R. Luria, O. M. Leontiev, M. I. Zhyntkin, O. O. Leontiev and other prominent linguists and psychologists, develop existing approaches to the research of psycholinguistic phenomena, offers new perspectives on the phenomenon of human language and speech and presents the latest results of psycholinguistic researches.

Proceedings are published in Ukrainian, Russian and English and distributed in the collection of the sections stated in the conference program according to the psychological, linguistic and socio-communicative aspects of psycholinguistics. These aspects are related to common speech - language object of study of the related disciplines: «Psychology», «Linguistics», «Social communication».

The book presents the scientific works of higher school faculty members, researchers, doctoral students, post graduate students, graduate students, and undergraduates - representatives of Ukraine, Armenia, Russia, Latvia, Germany.

Recommended by a Scientific Council of SHEE «Pereyaslav-Khmelnyskyi State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda» (Transaction №2 from 21 september 2015)

УДК 81'23
ББК 88+81.2-5
П 86

ISBN 978-617-7009-00-0

© SHEE «Pereyaslav-Khmelnyskyi State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda», 2015

ЗМІСТ

Акімова Н. В. Дослідження особливостей розуміння інтернет-комунікації за допомогою діалогічного та мультимедійного експериментів	10
Бондаренко О. Ф. Психосемантика маніпуляції: структура й зміст висловлювання	12
Бочаріна Н. О. Гендерні особливості комунікативних здібностей у підлітковому віці	14
Бутакова Л. О. Комплексний дискурсивно-психолінгвістический анализ институциональных и персональных коммуникаций с участием ребёнка	16
Ващенко І. В., Литвиненко О. О. Вплив авторської орієнтації на особливості сприймання тексту читачем	18
Гордієнко-Митрофанова І. В., Постолова І. В. Психолінгвістичні особливості граматичних маніпулятивів як засобів активізації емоційної пам'яті	20
Грубич К. В. Концепт «їжа» у формуванні ефективних соціальних комунікацій на телебаченні	22
Дем'яненко С. Д. Металінгвістичний емпіризм – основа для становлення мовних понять у дітей старшого дошкільного віку	24
Досенко А. К. До питання динаміки розвитку української блогосфери	26
Дядюша Ю. В. Розповідання за серією сюжетних картинок – передумова розвитку внутрішнього мовлення дітей старшого дошкільного віку	28
Засєкін С. В., Колесникова І. М. У пошуках перекладацьких універсалій: корпусний підхід до експліцитації	29
Засєкіна Л. В. Психолінгвістичний підхід до дослідження наративної компетентності лікарів	30
Зубарева М. А. Психолінгвістичний підтекст подій Євромайдану в незалежній Україні	32
Ігнат'єва С. Є. Щоденниковий дискурс як феномен національної культури	33
Калмиков Г. В. Становлення мовленнєвої особистості психолога	35
Калмикова Л. О., Сорока З. В. Розвиток суб'єкта мовленнєвої діяльності – мовленнєвої особистості дошкільника	36
Карп'юк М. Д. Лексико-семантичне поле канонів універсалії «Вічність»	38
Кириченко Т. В. Теоретичні аспекти формування мовленнєвої культури майбутніх психологів в процесі професійної підготовки	41
Коміна Т. О. Використання елементів гри у вітчизняних телевізійних новинах як соціальнокомунікаційна технологія	43
Компанцева Л. Ф. Технології сугестивної лінгвістики в мобілізації мережевих спільнот	45
Кондрашихин А. Б. Многоязыковая среда как стимул карьерного роста выпускника ВУЗа	47
Корніяка О. М. Психологія професійно-комунікативного самоздійснення викладача вищої школи	49
Короп О. А. Розвиток механізму вірогідного прогнозування в процесі навчання аудіюванню як виду мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	51
Кубрак Т. А. «Диалог» со зрителем в кинодискурсе: формирование значений в ответных репликах	53

Ключуков Х. С., Ушакова О. С., Яшина В. И. Изучение особенностей речевого развития детей дошкольного возраста в условиях билингвизма	55
Лапшина І. М., Козак І. І. Порівняльні аспекти формування мовної особистості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку	
Лиля М. В. Образність слова в оволодінні іноземною мовою	
Лобода В. В. Особливості роботи фасилітатора у віртуальному навчальному середовищі	
Лохвицька Л. В. Психолінгвістичні особливості вербалізації моральних понять як показника моральної вихованості дошкільників	
Луценко І. О. Структура професійно-мовленнєвих умінь вихователя дітей дошкільного віку	
Мачикова М. К. Розбудова іміджів українських та російських військовослужбовців як результат соціальної перцепції (на матеріалі соціальних мереж)	
Мельникова І. М. Психолого-лінгвістичні аспекти у професіограмі магістра вищої школи	
Мельникова О. С. Особливості дисидентської комунікації в Радянській Україні на прикладі «Радіо Свобода»	
Мисан І. В. Психолінгвістичні особливості оволодіння дітьми дошкільного віку фразеологізмами	
Михальчук Н. О., Івашкевич Е. Е. Психолінгвістичні аспекти відтворення розмовної та побутової лексики у перекладі роману Джерома Девіда Селінджера «Над прірвою у житті»	
Мілінчук В. І. Психолінгвістичні особливості експресивної дислалії в дітей	
Молодиченко В. В., Молодиченко Н. А. Філософія освіти і процеси гармонізації науки та вищої освіти	
Недашківська Т. Є., Загородня О. Ф. Стимул як система зв'язків та його аналіз в асоціативному експерименті	
Недашківська Т. Є., Самійлик С. В. Формування стимульного списку для проведення вільного асоціативного експерименту	
Новикова Г. П. Формирование психолінгвістической культури студентів вуза в системі неперервного лінгвістического образования	
Олександренко К. В. Маніпулятивний вплив у мас-медійному політичному дискурсі	
Орап М. О. Теоретичний аналіз проблеми репрезентації змісту мовленнєвого досвіду	
Петрова Г. Л. Зіставний психолінгвістичний аналіз назв продуктів харчування в українській та новогрецькій мовах (на матеріалі асоціативних полів слів-стимулів <i>молоко / γαλα</i>)	
Порядченко Л. А. Психолінгвістична концепція мовної знаковості	
Потапчук Є. М. Вплив ревнощів на мовленнєву поведінку подружжя	
Роменкова В. А. Имя ребенка как фактор формирования идентичности	
Рудківська Н. Л. Особливості синтаксичного структурування висловлювань дітей старшого дошкільного віку	
Румянцева И. М. Овладение иноязычной речью через развитие когнитивных процессов	
Савченко О. В. Базові характеристики наративної структури	
Савчин О. М. Особливості різного типу розповідей дітей старшого дошкільного віку	

Сибирякова Е. А. От линейного к мультипликативному: моделирование связи аудитории и современных медиа .....
Скорофатова З. Т. Особливості розвитку контрастного мовлення дітей старшого дошкільного віку .....
Сліпецька В. Д. Вираження негативних емоцій як стимул розвитку системи пунктограм в українській, російській, англійській мовах (на матеріалі творів І. Нечуй-Левицького «Кайдашева сім'я», М. В. Гоголя «Как поссорились Иван Иваныч с Иваном Никифоровичем», Ч. Дікенса «Записки піквікського клубу») .....
Соколова С. О. Трансформація мовної поведінки українськомовних киян під впливом середовища .....
Тамразян А. С. Имитация – начальная стадия развития языка в онтогенезе .....
Танана С. М. Психолого-педагогічні особливості навчання студентів-економістів термінологічної лексики .....
Терехова Д. І. Віра у сприйнятті українців, росіян та білорусів (за результатами матеріалів асоціативних експериментів) .....
Турчак О. М. Вербальні прояви тривожності у писемному мовленні студентів .....
Федосєєва І. В. Проблема комунікативної толерантності в професійній педагогічній діяльності вчителя .....
Федько С. Л. Факторна структура соціокультурного змісту професійної рефлексії практикуючих психологів .....
Харченко Н. В. Мовна особистість дошкільника в умовах аудіювання .....
Храбан Т. Е. Экспериментальное направление психолингвистики в изучении языкового сознания .....
Цар І. М. Мовна стійкість, мовна толерантність і мовний конформізм в повсякденному спілкуванні молоді .....
Цьось Ю. А. Соціально-психологічні виміри комунікативно-мовленнєвих стилів студентів .....
Чернякова О. І. Розвиток аудіювання і говоріння дітей дошкільного віку (розмовляємо з англійськими друзями) .....
Чижма Д. М. Психологічний супровід як форма корекції й розвитку саморегуляції учнів підліткового віку .....
Чміль Н. С. Вербальна репрезентація концепту професії богослова у студентів духовних та державних ВНЗ .....
Шелудько В. Л. Перемикання кодів у розмовному мовленні держслужбовців Полтавщини – координативних білінгвів .....
Шостак О. Г. Дослідження лінгвістичного гештальту good / evil .....
Юдко Л. В. Актуалізація дискурсу толерантності (сугестивний аспект) в електронних медіа .....
Відомості про авторів .....

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ
МОВНОЇ ЗНАКОВОСТІPSYCHOLINGUISTIC CONCEPTION
OF LANGUAGE SYMBOLISM*Л. Порядченко (Київ)**Lesia Poryadchenko (Kyiv)*

При визначенні терміна «мова» насамперед звертаємо увагу на те, що «мова» – це знакова система. В історії мовознавства безліч досліджень присвячено вирішенню проблеми знаковості мови (В. Гумбольдт, О. Потебня, П. Фортунатов, І. Бодуен де Куртене, В. Поржезинський, В. Богородицький та ін.). Незважаючи на це, існують суперечності та дискусії з приводу знаковості, як найважливішої атрибутивної властивості мови. Існують різні школи та погляди на те, що таке «знак» взагалі і «мовний знак» зокрема. Ці суперечки стосуються визначень субстанції знака.

Практично всі дослідники Фердинанд де Соссюр (1857-1913), Чарльз Пірс (1839-1914), Чарльз Морріс (1901-1978) та ін. визначають «знак», як предмет, який заміщає в собі інші процеси та явища. Знак характеризується функцією заміщення. Звичайно, набагато простіше було б не замінювати предмет словом, яке може мати і зовсім інше значення, а представити слухачеві сам предмет, але це досить важко здійснити на практиці. Легкість словесного спілкування полягає в тому, що ми замість самих предметів застосовуємо мовні знаки. Але залишається проблема субстанції знака. Що таке мовний знак за своєю субстанцією? Матеріальний він чи ідеальний, чи має змішану субстанцію: матеріально-ідеальну?

У мовознавстві й в психолінгвістиці існує три школи визначення субстанції знака. Одні стверджують, що «знак» – це матеріальний предмет, який заміщує в собі деякі психічні та інші сутності (М. П. Кочерган), інші стверджують, що знак – це виключно психічна сутність (Фердинанд де Соссюр, Чарльз Морріс, Чарльз Пірс). Треті намагаються визначити субстанцію знака, або винятково як психічної, або як матеріальної сутності, стверджуючи, що знак – це матеріально-ідеальна сутність (О. С. Мельничук, С. В. Семчинський).

У психолінгвістиці знак розглядається з погляду мовної діяльності. Розглянемо третю концепцію: знак – це матеріально-ідеальна сутність, яка одночасно є і предметом, і психічним явищем. Тут відразу виникає питання: в якій сфері дійсності розташований цей знак? Якщо він психічний хоча б частково, то він знаходиться в психічному житті людини і не має зовнішньої форми існування. Якщо ж він – матеріальний, то він не може перебувати в психічній формі.

In defining the term «language» we firstly pay attention to the fact that «language» – is a sign system. In the history of linguistics a lot of researches are devoted to the problem of language symbolism (von Humboldt, O. Potebnya, P. Fortunatov, J. Baudouin de Courtenay, V. Porzhezytsky, V. Bohorodytsky etc.). Despite of this, there are contradictions and discussions about symbolism as the most important attributive property of language. There are different schools and views on what a «sign» is in general and «language sign» in particular. These disputes are related to definitions of a substance of sign.

Virtually all the researchers Ferdinand de Saussure (1857-1913), Charles Peirce (1839-1914), Charles Morris (1901-1978) and others determine «sign» as an object that replaces in it other processes and phenomena. Sign is characterized by the function of replacement. Of course, it would be much easier not to replace a subject by word which may have a completely different meaning, but introduce to the audience the object itself, but it is quite difficult to implement in practice. The ease of verbal communication lies in the fact, that we use linguistic signs instead of the objects themselves. But there is a problem of sign substance. What is a linguistic sign in its substance? Is it of material or ideal nature or whether it has mixed substance: material and ideal?

In linguistics and psycholinguistics there are three schools of sign substance definition. Some argue that «sign» – a material object, which replaces in it a certain mental and other entities (M. P. Kocherhan), others claim that the sign – is a particularly mental entity (Ferdinand de Saussure, Charles Morris, Charles Pearce). Still others are trying to determine the sign substance solely as mental or as material essence arguing that sign has a material and ideal essence (O. Melnychuk, S. V. Semchynskyy).

In psycholinguistics sign is regarded in terms of language activity. We consider a third concept: sign has a material and ideal essence, which is both a subject and a mental phenomenon. In this case immediately raises the question: in what field of reality is this sign? If it is mental at least partially, then it is in the mental life of a man and has no external form of existence. If it is material one, it cannot be in a mental form. Hence, appear the ambivalence and ambiguity of the conception. We cannot present it to understand the mental nature, as in this case, our words will exist only in the mental world and will have no material shell. On the other hand the representatives of this conception argue that every sign is a carrier

Звідси виникає подвійність та невизначеність даної концепції. Ми не можемо представити для сприйняття саме психічну сутність, оскільки в такому випадку наші слова існуватимуть лише в психічному світі і не матимуть матеріальної оболонки. А з іншого боку представники даної концепції стверджують, що кожен знак є носієм значення. А значення – це психічна сутність, тобто сукупність уявлень, які асоціативно закріплені за знаком. Таким чином прихильники цієї концепції намагаються примирити два різносторонні погляди: знак – матеріальний та знак – психічний. Але примирити їх не можна, оскільки якщо вважати знак психічним, то ми не можемо запропонувати його для сприйняття і розуміння, що позбавляє знак можливості його комунікативного вживання, а з погляду процесів породження і сприйняття мовного висловлювання це є неприпустимим. На жаль дана концепція часто зустрічається в сучасному мовознавстві.

Розглянемо другу концепцію – концепцію виключно психічної сутності мовного знака (Фердинанд де Соссюр). Виходячи з даної теорії Фердинанд де Соссюр трактував мовний знак як виключно психічну сутність, яка складається з означаючого і означуваного, де означаюче – це психічний образ, а означуване – це поняття. Поєднання цих двох речей і складає знак. З погляду психічної сутності це логічно, але коли ми звертаємося до реального комунікативного процесу породження і смислового сприйняття висловлювання, ми розуміємо, що такої концепції мови замало. Потрібно обов'язково припустити існування матеріальної акустичної або графічної форми буття мовних феноменів. Тільки за таких умов можлива комунікація. Тільки так стає можливим існування мови як засобу спілкування, як засобу управління поведінкою інших людей, як засобу реалізації діяльності, засобу, який може бути сприйнятий органами чуття. Тому ми загалом не поділяємо зміст даної концепції.

Залишається визнати знак як виключно матеріальну сутність – акустичної або графічної форми. Виникає питання: де в цьому знакові значення, де той соціальний досвід, який закріплений за цим знаком? В самому знакові цього значення немає. Знак – це виключно матеріальна сутність. У ньому немає нічого психічного.

Виходячи з цього можна зробити висновок, що в написаному немає ніяких думок. Думки є виключно у того, хто написав повідомлення і у того, хто буде його читати. Думки – це нейродинамічний процес збудження та гальмування в корі головного мозку. За знаками в психічному житті читачів книги містяться,

of meaning. And value has a psychic essence, which is a set of ideas that are assigned associatively. So proponents of this conception try to reconcile the two diverse views: sign is material and sign is psychic. But they cannot be reconciled because if we consider sign as a mental one, then we cannot offer it for perception and understanding, which deprives the sign of the possibility of its communicative use, but in terms of the processes of generation and perception of verbal utterance it is unacceptable. Unfortunately this conception is often found in modern linguistics.

The second conception we consider is a conception of only mental nature of the sign (Ferdinand de Saussure). Based on this theory Ferdinand de Saussure interpreted language sign solely as a mental entity that has meaning and signified where meaning – a mental image, and signified – a concept. The combination of these two things makes a sign. In terms of mental essence it is logical, but when we turn to the actual communicative process of generating and semantic perception of speech, we understand that this conception of language is not enough. It is necessary to assume the existence of material acoustic or graphic form linguistic phenomena's being. Only under such conditions the communication is possible. The only way it becomes possible existence of language as a means of communication, as a means to control the behavior of others, as a means of implementation, means that can be perceived by the senses. Therefore, we generally do not share the content of this conception.

We can recognize the sign as a purely material essence of acoustic or graphical form. The question is: where in this sign a meaning, where is a social experience that is associated with this sign? In sign itself there is no value. Sign is only material essence. There is nothing mental in it.

From this we can conclude that there are no opinions in written. Opinions has solely the one who wrote the message and someone who will read it. Thoughts is neural dynamic process of excitation and inhibition in the cerebral cortex. By signs in mental life of readers of the book, certain values appear and activate. In expressions there are no thoughts. Thoughts arise from the author on one hand and the recipient on the other. From this it follows that sign has exclusively material nature.

How is it possible to link this material phenomenon with mental processes that exist and which investigates psycholinguistics? In this case, it is necessary to change the concept «sign» for concept «language sign unit». «Sign» has a purely material form, and «language sign unit» is associative unity of sign and mental process which this sign replace. In this sense language is not a system of signs but sign system. We conclude that the «language» is a system

виникають і активізується певні значення. У самих висловлюваннях думки немає. Думки виникають у автора з одного боку і реципієнта з іншого. З цього випливає висновок, що знак – виключно матеріальна сутність.

Яким же чином можна пов'язати це матеріальне явище з тими психічними процесами, які існують і які досліджуються психолінгвістикою? У такому випадку потрібно перейти від поняття «знак» до поняття «мовна знакова одиниця». «Знак» – це виключно матеріальна форма, а «мовна знакова одиниця» – це асоціативне єдність знака і психічного процесу, який цей знак заміщає. У цьому сенсі мова є не системою знаків, а знаковою системою. Звідси випливає висновок, що «мова» – система мовних знакових одиниць, кожна з яких є єдністю знака і психічних процесів, закріплених за даним знаком практикою застосування мови.

Семчинський С. В. Загальне мовознавство / С. В. Семчинський. – К. : Вища школа, 1988. – С. 126-127.

of language sign units, each of which is a unity of sign and mental processes, assigned to the present sign by practice of language use.

Semchinskiy, S.V. (1988). *Zagalne movoznavstvo*. Kyiv : Vishcha shkola [in Ukrainian].

Наукове видання

ПСИХОЛІНГВІСТИКА В СУЧАСНОМУ СВІТІ – 2015

Тези

X Міжнародної науково-практичної конференції

22-23 жовтня 2015 року
(Переяслав-Хмельницький, Україна)

Scientific publication

PSYCHOLINGUISTICS IN A MODERN WORLD – 2015

Theses

of the 10th International scientific and practical conference

October 22-23, 2015
(Pereyaslav-Khmelnytskyi, Ukraine)

ISBN 978-617-7009-00-0

© ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди», 2015

Підписано до друку 01.10.2015 р. Формат 60X84 1/8.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Наклад 300. Зам. № 228. Ум. друк. арк. 12,7.
Виготівник ФОП Лукашевич О. М.,
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців КІ №157 від 15.05.2012 р.
e-mail: kalina_print@ukr.net
